

D/317/12.00.00.00/2021

Perusopetuksen kehittämistoimet

Sivistyslautakunta 3.11.2021 §104

Kuntien tehtävät vähenevät merkittävästi vuoden 2021 alusta, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille. Tämä merkitsee huomattavaa tulojen ja menojen vähenemistä myös Uuraisten kunnassa ja kunnan toimintoja tulee sopeuttaa vastaamaan muuttunutta tilannetta. Kunnan ylivoimaisesti merkittävämmäksi hallintokunnaksi muodostuu sivistystoimi, jonka toiminta ja talous tulee vaikuttamaan keskeisesti koko kunnan elinvoimaan.

Kunnan asukasluku on ollut kasvussa yli kolmenkymmenen vuoden ajan viime vuosia lukuun ottamatta. Viime vuosien kehitys ennusteiden mukaan on jatkumassa. Tämä suunta on saatava muutettua kunnan toimenpiteillä. Aleneva väestökehitys tulisi merkitsemään lapsimäärän laskua ja siten oppilasmäärän laskua. Yläkoulun osalta oppilasmäärä kasvaa vielä lähivuosien ajan, mutta alakoulujen oppilasmäärä on kääntynyt laskuun. Ikäryhmän koko alakouluilla vaihtelee tällä hetkellä 55:n ja 76:n välillä. Lukuvuonna 2024-2025 vaihteluväli on 33:n ja 74 välillä. Vuodesta 2021 vuoteen 2027 mennessä kokonaisoppilasmäärä vähenee ennusteen mukaan 592:sta 492:een oppilaaseen. Laskeva oppilasmäärä tulee nostamaan oppilaskohtaisia kustannuksia, mikäli sopeutustoimiin ei ryhdytä, tai vaihtoehtoisesti pitää voida lisätä perusopetuksen rahoitusta. Rahoituksen lisäämismahdollisuus ei ole valitettavasti kovinkaan realistinen vaihtoehto kunnan taloudellisen liikkumavaran pienentyessä.

Perusopetuksen kustannuksista henkilöstö- ja tilakustannukset vastaavat n. 80% kustannuksista ja nämä ovat merkittävimmät kohteet myös laadullisesti. Molemmat ovat myös kohteita, joissa voidaan myös nostaa laatutasoa ja vähentää kustannuksia samanaikaisesti. Sopeuttamistoimia suunniteltaessa nämä kustannukset tulee pitää keskeisinä huomion kohteina.

Sivistyslautakunta päätti perustaa kokouksessaan 13.10.2021 kouluverkkotyöryhmän. Uuraisten kouluverkko koostuu neljästä koulusta. Koulukeskuksen koulu on yhtenäiskoulu (319 oppilasta), jossa on luokkia esiopetuksesta yläkouluun, Hirvasen koulu (158 oppilasta) on pääosin kaksisarjainen alakoulu, Höytiän koulu (58 oppilasta) sisältää luokat 1-4. Kyynämöisten koulu (57 oppilasta) on yhdysluokkakoulu sisältäen luokat 1-6. Esiopetusryhmät ovat Koulukeskuksella ja Hirvasella koulujen yhteydessä. Höytiän esiopetusryhmä toimii Oikarissa ja Kyynämöisten ryhmä on yhdistetty Koulukeskuksen ryhmään. Esiopetus on mahdollisesti muuttumassa muutamien vuosien kuluessa kaksivuotiseksi ja tämä on myös huomioitava suunnittelutyössä.

Luokkakoko on laskemassa alimmillaan viideksi oppilaaksi yksittäisellä luokalla. Optimaalinen luokkakoko on n. 20 oppilasta, kun huomioidaan, että luokilla saattaa olla myös pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita. Mikäli tavoitteeksi otettaisiin 20 oppilaan luokkakoko, niin pystyttäisiin kolmen koulun; Höytiä, Kyynämöinen ja Koulukeskus oppilasryhmät yhdistämään kahdeksi ryhmäksi. Esiopetus näillä lähikoulualueilla olisi mahdollista toteuttaa nykyisen kahden ryhmän sijasta osana vuosista yhdessä ryhmässä.

Lähikoulualueet ovat varsin laajoja. Hirvasen lähikoulualue muodostaa selvän oman maantieteellisen kokonaisuuden, ja oppilaat tulevat kouluun suurelta osin koulun läheltä. Kuitenkin myös Hirvasen koulun lähikoulualuetta on mahdollista tarkastella osana lähikoulualuetarkastelua. Muiden koulujen oppilaat sen sijaan ovat valtaosin kuljetusoppilaita.

ta. Varsinkin Höytiän ja Kyynämöisten oppilaat tulevat lähes kokonaisuudessaan oppilaskuljetusten kautta muualta kuin oman kyläkunnan alueelta. Perusopetuksen kehittämistyössä tulee huomioida myös kunnan ja kyläkuntien kehittäminen ja elinvoima. Kyläkouluilla on kylille merkittävä elinvoimaa osoittava merkitys ja voi houkutella kylille asukkaita. Uuraisilla tilanne on ollut sellainen, että kyläkoulujen välittömään läheisyyteen ei muuttajia ole juurikaan tullut. Kunnassa on kaavoitusprosessissa kaksi merkittävää aluetta ja yksi valmiiksi kaavoitettu alue Kirkonkylän alueella. Nämä uudet alueet toteutuessaan voivat nostaa selvästi kunnan oppilasmääriä tulevaisuudessa, koska tontit ovat sijainniltaan lapsiperheitä kiinnostavia. Kaavoitusprosessissa olevien alueiden rakentaminen on usean vuoden päässä, koska on huomioitava mahdolliset kaavavalitukset. Kunnan houkuttelevuutta asuinpaikana tulee myös lisäämään vuoden 2022 aikana valmistuva 4-tien perusrakennus välillä Kirri-Vehniä.

Kehittämistyötä valmistelemaan on syytä perustaa sivistyslautakunnan päätöksen mukaisesti työryhmä, jonka osallistujat koostuvat luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista mahdollisimman laajalla tietopohjalla. Työryhmän tehtävänä on koota mahdollisimman laaja tietopohja päätöksenteon pohjaksi. Työryhmä kuulee työsään laajasti mm. oppilaita, -oppilaiden vanhempia, kyläkuntia, kuntalaisia ja henkilöstöä. Tavoiteaikatauluksi tulisi asettaa, että mahdolliset päätökset toiminnan kehittämisestä on tehty viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä.

Valmistelu: peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen, puh. 040 5891 277.

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta päättää perustettavan kehittämistyöryhmän kokoonpanosta seuraavaa: Lautakunta nimeää työryhmään edustajikseen kaksi jäsentä, viranhaltijoista työryhmään valitaan peruspalvelujohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, Hirvasen koulun rehtori, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Lisäksi sivistyslautakunta esittää, että kunnanhallitus nimeää työryhmään kaksi jäsentä. Sivistyslautakunta käy keskustelun myös muiden mahdollisten jäsenten nimeämisestä.

Peruspalvelujohtajan kokouksessa tekemä muutettu ehdotus: Sivistyslautakunta päättää perustettavan kehittämistyöryhmän kokoonpanosta seuraavaa: Sivistyslautakunta nimeää työryhmään edustajikseen kolme jäsentä: Jari Muhonen, Viktoria Rätty, Joni Leppänen. Viranhaltijoista työryhmään valitaan peruspalvelujohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, Hirvasen koulun rehtori, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Lisäksi sivistyslautakunta esittää, että kunnanhallitus nimeää työryhmään vähintään kaksi jäsentä. Sivistyslautakunta käy keskustelun myös muiden mahdollisten jäsenten nimeämisestä.

Päätös: Sivistyslautakunta hyväksyi muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Toimenpiteet: Tiedoksi: työryhmään nimetyt ja kunnanhallitus.

Kunnanhallitus 29.11.2021 § 305

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus nimeää vähintään kaksi jäsentä perustettavaan perusopetuksen kehittämistyöryhmään.

Päätös: Kunnanhallitus nimesi perusopetuksen kehittämistyöryhmään Antti-Pekka Kotilaisen, Olli Humalajoen, Liisa Stenman-Kässin ja Eerika Koskinen-Koiviston.

Toimenpiteet: Ote: kehittämistyöryhmään valituille

Sivistyslautakunta 5.4.2023 § 52

Perusopetuksen kehittämisryhmän esitys sivistyslautakunnalle

Uuraisten kunnanhallitus asetti vuoden 2022 alussa perusopetuksen kehittämisryhmän selvittämään valmistautumista pienenevien ikäluokkien aiheuttamiin muutoksiin perusopetuksen järjestämisessä. Ryhmään valittiin edustajia kunnanhallituksesta, sivistyslautakunnasta ja virkamiehistä. Selvityksiä tehtiin oppilasmäärän kehityksestä, toiminnan kustannuksista ja tehokkuudesta sekä käytössä olevista opetustiloista.

Perusopetus on Uuraisilla hoidettu taloudellisesti ja tehokkaasti. Opetusryhmät ovat pieniä ja tukiresurssit hyvällä tasolla, silti kustannukset ovat vertailukuntiin nähden halvimmasta päästä. Opetustilat ovat hyvässä kunnossa ja tarkoituksenmukaisia. Oppilasmäärät ovat kasvaneet voimakkaasti lähes kolmekymmentä vuotta, mutta nyt ikäluokkien koot ovat kääntymässä Uuraisillakin laskusuuntaan. Vuonna 2022 kunnassa syntyi 32 lasta, mikä tarkoittaa koko kunnan alueella kahta perusopetuksen luokkaa, mikäli ikäluokkaan ei ennen perusopetuksen alkamista tule muuttajia kunnan ulkopuolelta.

Perusopetuksen kehittämisryhmä vertaili seitsemää erilaista mallia lähivuosien ratkaisuksi kouluverkkomuutoksiin. Vertailut sisältävät myös kiinteistökustannukset ja tulevien vuosien investointikustannukset.

Kehittämisryhmän ehdotus sivistyslautakunnalle on seuraava:

- 1) Kyynämöisten koulun 5. ja 6. luokka siirtyvät Koulukeskukselle syksystä 2024 alkaen ja Kyynämöisten koulu jatkaa 1-4 luokkien kouluna kuten Höytiäkin.
- 2) Mikäli oppilasmäärien lasku jatkuu nykyisenä, niin Höytiän ja Kyynämöisten lähikoulualueet yhdistetään lukuvuoden 2026-2027 alusta alkaen ja samalla tarkastellaan lähikoulualueiden rajoja myös koulukeskuksen osalta. Näistä jatkotoimista päätetään vuoden 2024 aikana.
- 3) Kehittämistyöryhmä jatkaa toimintaansa jo vuoden 2023 aikana, mikäli kunnan taloudellinen tilanne sitä edellyttää.

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta hyväksyy perusopetuksen kehittämisryhmän esitykset:

- 1) Kyynämöisten koulun 5. ja 6. luokka siirtyvät Koulukeskukselle syksystä 2024 alkaen ja Kyynämöisten koulu jatkaa 1-4 luokkien kouluna kuten Höytiäkin.
- 2) Mikäli oppilasmäärien lasku jatkuu nykyisenä, niin Höytiän ja Kyynämöisten lähikoulualueet yhdistetään lukuvuoden 2026-2027 alusta alkaen ja samalla tarkastellaan lähikoulualueiden rajoja myös koulukeskuksen osalta. Näistä jatkotoimista päätetään vuoden 2024 aikana.
- 3) Kehittämistyöryhmä jatkaa toimintaansa jo vuoden 2023 aikana, mikäli kunnan taloudellinen tilanne sitä edellyttää.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti palauttaa asian jatkovalmisteluun.

Toimenpiteet: Tiedoksi: koulut ja kunnanhallitus.

Sivistyslautakunta 31.5.2023

Kyynämöisten liikuntahalli Kiepissä järjestettiin 23.5.23 keskustelutilaisuus Uuraisten kouluverkkotilanteesta. Mukana oli perusopetuksen kehittämisryhmän puheenjohtaja

Antti-Pekka Kotilainen, kunnanjohtaja Juha Valkama, peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen ja sivistyslautakunnan jäsenistä Pia Bärlund ja Viktoria Rätty, sekä suuri joukko koululaisten vanhempia, koulun henkilökuntaa sekä muita asiasta kiinnostuneita.

Oppilaiden vanhemmat ja vanhempaintoimikunnan puheenjohtaja Marja Pajunen, viittasivat useampaakin tutkimukseen, jossa todettiin, että kyläkoulujen lakkauttamisella ei saavuteta säästöjä, vaan esimerkiksi erityisopetuksen tarve saattaa lisääntyä. Useampi vanhempi myös kertoi, että tärkein tekijä muuttaa Uuraisille oli ollut mahdollisuus, että lapset pääsevät kyläkouluun. Kyynämöisten koulun uusi rehtori Leena Rintelä totesi, että 5. ja 6. luokan siirto koettaisiin lopun aluksi ja yleisössä tuotiin laajemminkin huoli suuresta imagohaitasta, jonka pelkkä uhka mahdollisista kyläkoulujen lakkautuksista mukanaan tuo. He myös kokivat, että Uurainen ei voi markkinoida tonttejaan kyläkoulumahdollisuudella, mikäli on pienikin uhka, että koulu lakkaa olemasta. Kuntalaistilaisuudessa pidettiin 56000 euron säästöä, kuitenkin jos suhteuttaa niin Jyväskylässä se tarkoittaisi suhteessa väkilukuun ja organisaatioon n. 2 000 000 € säästöjä.

Yleisön vahva tahtotila oli, että kyläkoulujen säilyttämiseen sitoudutaan valtuuston päätöksellä ja siitä myös kerrotaan laajasti. Lisäksi toivottiin, että tonttimarkkinoinnin eteen tehdään kaikki voitava.

Valmistelu: peruspalvelujohtaja Jouko Nykänen, puh. 040 5891277.

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta merkitse tiedoksi käydyn kuntalaisilman palautteen ja käy asiasta keskustelun jatkovalmistelun pohjaksi. Työryhmän työtä on syytä jatkaa talousarviovalmistelussa ja toimenpiteet päättää viimeistään tässä yhteydessä.

Päätös: Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Toimenpiteet: Tiedoksi: koulut ja kunnanhallitus.